

ธรรมในวินัย

การปฏิบัติของเราะ มันเป็นของยากอยู่ ไม่ใช่เป็นของง่าย คือเรารู้
อยู่ส่วนหนึ่ง แต่ว่าส่วนที่ไม่รู้นั้นมีมาก ยกตัวอย่างเช่นว่าให้รู้กาย แล้วก็รู้กาย
ในกาย อย่างนี้เป็นต้น ให้รู้จิต แล้วให้รู้จิตในจิต ถ้าเรายังไม่เคยปฏิบัติมา เรา
ได้ยินคำพูดเช่นนี้เราก็งงเหมือนกัน พระวินัยนี้ก็เหมือนกัน สมัยก่อนผมก็เคย
เป็นครูโรงเรียน แต่เป็นครูน้อยๆ ไม่มาก ทำไม่ถึงเรียกว่าครูน้อย คือครูไม่ได้
ปฏิบัติ สอนพระวินัยแต่ว่าไม่ได้ปฏิบัติตามพระวินัย เรียกว่าครูน้อย ครูไม่
สมบูรณ์ ที่ว่าครูไม่สมบูรณ์ ออกมาปฏิบัติแล้วก็ไม่สมบูรณ์ พูดถึงเรื่องส่วนใหญ่
มันไกลมาก เหมือนกันกับไม่ได้เรียนอะไรเลยเรื่องพระวินัย

ฉะนั้น ผมจึงขอเสนอความเห็นแก่พระภิกษุทั้งหลายว่า เรื่องการปฏิบัตินั้น
เราจะรู้พระวินัยโดยสิ้นเชิงก็ไม่ได้ เพราะบางสิ่งรู้ก็เป็นอาบัติ ไม่รู้ก็เป็นอาบัติ
มันก็เป็นของยาก แต่ว่าพระวินัยนี้ท่านกำชับไว้ว่า ถ้าหากว่ายังไม่รู้สิกขาบทใด
ข้ออรธอันใด ก็ให้ศึกษาให้รู้สิกขาบทนั้น ด้วยความพยายามจงรักภักดีต่อ
พระวินัย ถึงไม่รู้ท่านก็ให้พยายามศึกษาข้อนั้นให้รู้ ถ้าไม่เอาใจใส่ก็เป็นอาบัติอีก

เช่นว่า ถ้าเราสงสัยอยู่นะ เป็นหญิงสำคัญว่าผู้ชาย เข้าไปจับเลยอย่างนี้ สงสัยอยู่ที่เข้าไปจับ มันก็ยังผิดอยู่ ผมก็เคยคิดว่าไม่รู้ทำไมมันผิด

เมื่อมานึกถึงการภาวนา เราผู้ปฏิบัติจะต้องมีสติ จะต้องพิจารณา จะพูด จะจา จะจับจะแตะทุกอย่าง จะต้องพิจารณาก่อนให้มาก ที่เราพลาดไปนั้นเพราะเราไม่มีสติ หรือมีสติไม่พอ หรือไม่เอาใจใส่ในเวลานั้น เช่นว่า ตะวันยังไม่ทำโมง แต่ในเวลานั้นฝนฟ้าอากาศมันครึ้ม ไม่สามารถที่จะมองเห็นตะวันได้ ไม่มีนาฬิกา เราก็เลยคิดประมาณเอาว่า “มันจะบ่ายแล้วละมั้ง” มีความรู้สึกอย่างนี้จริงๆ ในจิตใจเราสงสัยอยู่ แต่เราก็ฉันอาหารเสีย พอฉันไปได้พักหนึ่ง แสงสว่างของพระอาทิตย์มันก็เกิดขึ้นมา ได้ทำโมงกว่าเท่านั้นเอง นี่เป็นอาบัติแล้ว ผมก็มาคิดในใจว่า “เอ๊ะ มันก็ยังไม่เกินเที่ยง ทำไมเป็นอาบัติ”

ท่านปรับอาบัติเพราะว่าเผอเรอ ไม่เอื้อเพื่อ ไม่พิจารณาให้ถี่ถ้วนนี้เอง ไม่สังวรสำรวม ทำให้ถึงเป็นอย่างนั้นละ ถ้าหากว่าสงสัยแล้วยังทำอยู่อย่างนี้ ท่าน **ปรับอาบัติทุกกฏ**^{*} เพราะว่าสงสัย สงสัยว่าบ่าย แต่ความจริงนั้นไม่บ่าย ถูกอยู่ แต่ก็ปรับอาบัติตอนนี้ เพราะว่าอะไร ปรับเพราะไม่สังวรระวัง ประมาท ถ้าหากว่ามันบ่ายไปแล้ว สงสัยอยู่ว่าไม่บ่าย ก็เป็นอาบัติปาจิตติย ที่ท่านปรับอาบัติทุกกฏนี้ เพราะไม่สังวรสำรวม สงสัยอยู่ จะถูกก็ตามจะผิดก็ตามก็ต้องอาบัติ ถ้าหากมันถูกก็ปรับอาบัติหย่อนลงมา ถ้าหากมันผิดก็ปรับอาบัติอย่างเต็มที่เลย

ฉะนั้น เมื่อพูดถึงเรื่องพระวินัยนี้ ฟันเฟื่องมากเหลือเกิน ผมเคยไปกราบเรียนท่านอาจารย์มั่น เวลานั้นเรากำลังจะเริ่มปฏิบัติ แล้วก็อ่านนุพพสิกขาไปบ้าง ก็เข้าใจพอสมควร ทีนี้ไปอ่านวิสุทธิมรรค ท่านมาพูดถึงสี่ลนเทศ สมานินเทศ ปัญญาเทศ ศีรษะผมมันจะแตกเลย อ่านแล้วก็มาพิจารณาว่ามนุษย์ทำ

*อาบัติทุกกฏ เป็นชื่ออาบัติอย่างเบา

ไม่ได้ ทำอย่างนั้นไม่ได้ แล้วคิดไปอีกว่า อันที่มนุษย์ทำไม่ได้นั้น พระพุทธเจ้า ท่านไม่สอนหรอก ท่านไม่สอนแล้วท่านก็ไม่บัญญัติ เพราะว่าสิ่งนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อท่าน และก็ไม่ใช่ประโยชน์ต่อบุคคลอื่นด้วย สิ่งอะไรที่ใครทำไม่ได้ ท่านไม่สอน สีสันเทศนี้มันละเอียดมาก สมาธิเทศก็ยิ่งละเอียด ปัญญาเทศมันก็ยิ่งมากขึ้นอีก เรามานั่งคิดดู ไปไม่ไหวเสียแล้ว ไม่มีทางที่จะไป คล้ายๆ ว่ามันหมดหนทางเสียแล้ว

ถึงคราวนั้นก็กำลังกระเลาะกระสนเรื่องปฏิบัติของตนอยู่ มันก็ติดอยู่อย่างนี้ พอดีได้มีโอกาสไปนมัสการท่านอาจารย์มัน ก็เลยเรียนถามท่านว่า

“ผมจะอย่างไร เกลักระผมปฏิบัติใหม่ ไม่รู้จะปฏิบัติอย่างไร ความสงสัยมาก ยังไม่ได้หลักในการปฏิบัติเลยครับ”

ท่านว่า “มันเป็นยังไง”

“ผมหาทาง ก็เลยเอาหนังสือวิสุทธิมรรคขึ้นมาอ่าน มีความรู้สึกว่ามันจะไปไม่ไหวเสียแล้ว เพราะว่าเนื้อความในสีลนเทศ สมาธิเทศ ปัญญาเทศนั้น ดูเหมือนไม่ใช่วิสัยของมนุษย์เสียแล้ว ผมมองเห็นว่ามนุษย์ทั่วโลกนี้มันจะทำไม่ได้ครับ มันยาก มันลำบาก กำหนดทุกๆ ลึกซึ้งทึบมันไปไม่ได้ครับ มันเหลือวิสัยเสียแล้ว”

ท่านก็เลยพูดว่า “ท่าน...ของนี้มันมากก็จริงหรอก แต่มันน้อย ถ้าเราจะกำหนดทุกๆ ลึกซึ้งทึบในสีลนเทศนั้นนะ มันก็ยาก มันก็ลำบาก...จริง แต่ความจริงแล้วนะ ที่เรียกว่าสีลนเทศนั้น มันเป็นนิเทศอันหนึ่ง ซึ่งบรรยายออกไปจากจิตใจของคนเรานี่ ถ้าหากว่าเราอบรมจิตของเราให้มีความอาย มีความกลัวต่อความผิดทั้งหมด นั้นแหละก็จะเป็นคนสำรวม จะเป็นคนสังวร จะเป็นคนระวัง เพราะความกลัว

เมื่อเป็นอย่างนั้นจะเป็นเหตุที่ว่า เราจะเป็นคนมักน้อย เราจะไม่เป็นคนมักมาก เพราะว่าเรารักษาไม่ไหวนี้ ถ้าเป็นเช่นนั้นสติของเรามันจะกล้าขึ้น มันจะ

ตั้งสติขึ้น จะยืน จะเดิน จะนั่ง จะนอนที่ไหน มันจะตั้งอกตั้งใจ มีสติเต็มเปี่ยมเสมอ ความระวังมันเกิดขึ้นมานั่นแหละ

อันใดที่มันสงสัยแล้วก็อย่าพูดมันเลย อย่าทำมันเลย ที่เรายังไม่รู้จะต้องถามครูบาอาจารย์เสียก่อน ถามครูบาอาจารย์แล้วก็รับฟังไว้อีก ก็ยังไม่แน่ใจ เพราะว่ามันยังไม่เกิดเฉพาะตัวเอง ถ้าหากเราจะไปกำหนดทุกประการนั้น ก็ลำบาก เราจะเห็นว่าจิตของเรายอมรับหรือยัง ว่าทำผิดมันผิด ทำถูกมันถูก อย่างนี้เรายอมรับหรือเปล่า”

คำสอนของท่านอันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ ไม่ใช่จะไปรักษาสิกขาบททุกๆ ข้อ เรารักษาคืออันเดียวเท่านั้นก็พอแล้ว

“อะไรทั้งหมดนี้ท่านไปดูนะ มันขึ้นต่อจิตทั้งนั้น ถ้าท่านยังไม่อบรมจิตของท่านให้มีความรู้มีความสะอาด ท่านจะมีความสงสัยอยู่เรื่อยไป วิจิกิจฉาอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ท่านจงรวมธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไว้ที่จิต ล้ำรวมอยู่ที่จิต อะไรที่มันเกิดขึ้นมาแล้ว สงสัยแล้ว เลิกมัน ถ้ายังไม่รู้แจ้งเมื่อใดแล้วอย่าเพิ่งทำมัน อย่าเพิ่งพูดมัน เช่นว่า อันนี้ผิดไหมหนอ หรือไม่ผิด อย่างนี้คือยังไม่รู้ตามความเป็นจริงแล้ว อย่าทำมัน อย่าไปพูดมัน อย่าไปละเมิดมัน”

นี่ผมก็นั่งฟังอยู่ ก็เข้ากับธรรมะที่ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ธรรมอันใดเป็นไปเพื่อความสะสมซึ่งกิเลส ธรรมอันใดเป็นไปเพื่อความประกอบทุกข์ ธรรมเหล่าใดเป็นไปเพื่อความกำหนดย้อมใจ ธรรมเหล่าใดเป็นไปเพื่อความมักมาก ธรรมเหล่าใดเป็นไปเพื่อความมักใหญ่ใฝ่สูง ธรรมเหล่าใดเป็นไปเพื่อความคลุกคลีหมู่คณะ ธรรมเหล่าใดเป็นไปเพื่อความเกียจคร้าน ธรรมเหล่าใดเป็นไปเพื่อความเลี้ยวยาก ลักษณะตัดสินพระธรรมวินัยแปดประการนั้นรวมกันลงไปแล้ว อันนี้เป็นลัทธิ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า นอกนั้นไม่ใช่

ถ้าหากว่าเราสนใจจริงๆ จิตใจเราจะต้องเป็นคนอายต่อบาป กลัวต่อความผิด รู้จิตของตนอยู่ว่าสงสัยแล้วไม่ทำ ไม่พูด เรื่องสมาธิเนตก็เหมือนกัน เรื่องปัญญานีตก็เช่นกัน อันนั้นมันตัวหนังสือ เช่น หิริโอตตปปะ อยู่ในตัวหนังสือ มันก็เป็นอย่างหนึ่ง ถ้ามันมาตั้งอยู่ในใจของเราแล้ว มันก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง

ไปศึกษาเรื่องพระวินัยกับท่านอาจารย์มั่น ท่านก็สอนหลายอย่างหลายประการ ผมก็นั่งฟัง รวมเกิดความรู้ขึ้นมา ดังนั้นเรื่องการศึกษพระวินัยนี้ ผมก็ได้ศึกษามากพอสมควร บางวันเอาตั้งแต่หกโมงเย็นถึงสว่างเลยนะ ศึกษาตลอดพรรษา เข้าใจพอสมควร องค์ของอาบัติทั้งหมดที่อยู่ในบุพพสิกขานี้ ผมเก็บไว้หมดในสมุดพกใส่ในย่ามตลอดเวลา จะมักเขม่นพยายามที่สุด แต่กาลต่อมา ก็เรียกว่ามันค่อยๆ คลายออก มันมากเกินไป ไม่รู้จักเนื้อไม่รู้จักน้ำ มันไม่รู้จักอะไร มันเอาไปทั้งหมด จิตใจมันก็มีปัญญาคลายออก มันหนัก ก็เลยพยายามสนใจในใจของตนเองตลอดมา ตำรับตำราก็ค่อยทิ้ง เชื้อออกไปเรื่อย

ฉะนั้น ที่มาอบรมพระเถระนี้ ผมก็ยังเอาบุพพสิกขานี้เป็นหลักฐาน ได้อ่านบุพพสิกขาเวลาศึกษาพระวินัยให้พระฟัง หลายปีอยู่วัดป่าพง ผมทั้งนั้นละที่อ่านให้ฟัง สมัยนั้นขึ้นธรรมาสันเทศน์ อย่างน้อยก็ต้องทำทุ้มหรือหกทุ้ม บางทีก็ตีหนึ่งตีสองนะ สนใจแล้วก็ฝึก ฟังแล้วก็ไปดูไปพิจารณา ถ้าเรามาฟังเฉยๆ นี่ผมว่าไม่เข้าใจแยะคาย ออกจากการฟังแล้วเราต้องไปดูไปวินิจฉัย มันถึงจะเข้าใจ

ขนาดผมศึกษามาหลายปีในสิ่งเหล่านี้ก็ยังไม่รู้นิดหน่อย เพราะมันคลุมเครือกันหลายอย่าง ที่นี้มันท่างเห็นในการดูตำรับตำราหลายปีแล้ว ฉะนั้น ความจำในสิกขาบทต่างๆ นั้นมันก็น้อยลงๆ แต่ว่าในใจของเราะมันไม่บกพร่อง มันไม่ขัดเงินในใจเรา มันมีเครื่องหมายอยู่ อย่างนี้ไม่ได้สงสัยอะไร รู้จักก็เลยวางไว้โดยมากก็บำเพ็ญจิตของตนอยู่เรื่อยไป ไม่ได้สงสัยในอาบัติทั้งหลายทั้งปวง

ขนาดที่ว่าจิตของเรามันอายแล้ว ไม่กล้าจะทำความผิดแล้วในที่ลับหรือที่แจ้ง ไม่ฉลาดแม้แต่ตัวเล็ก ถ้าหากจะให้ฆ่าโดยเจตนา มดตัวหนึ่งปลวกตัวหนึ่ง

อะไรนี้ จะให้เอามือไปบี้มัน ถึงจะให้ตัวหนึ่งราคาหลายๆ หมื่นก็ขำมันไม่ได้ ขนาด
ปลวกขนาดมดเท่านั้นนะ มันยังมีราคาสูงมาก แต่ว่าบางทีก็ทำมันตายนะ บางที
มันมาไต่ ราคาก็ปัดมันตาย ตายแล้วจิตใจของตนก็ไม่เสียใจอะไรเลย ไม่
หวาดหวั่น ไม่สงสัย เพราะอะไร เพราะเจตนาเรามันไม่มี *สัลลังวะทามิ* เจตนาทั้ง
เจตนานี้เป็นตัวศีล เมื่อมันรวมเข้ามาเช่นนี้ เราจะทำมันตายด้วยเจตนาไม่มี ถึงแม้
เราเดินไป เราเหยียบไปถูกมันตาย สมัยก่อนเมื่อยังไม่รู้จักจิตของเรานั้นมัน
เป็นทุกข์ ปรับตัวเองแล้วว่าเป็นอาบัติแล้ว “เฮ้ย นี่ไม่ได้เจตนา” “ไม่มีเจตนา ก็
ไม่สังวรสำรวมนะสิ” มันเป็นอย่างนี้ มันเข้ามาอย่างนี้ ก็เลยไม่สบายกระสับ
กระส่าย

ดังนั้น พระวินัยนี้จึงเป็นของก่อกวนกับผู้ประพฤติปฏิบัติทั้งหลาย และ
ก็มีประโยชน์มากด้วย ไม่ใช่ไม่มีประโยชน์ สมกับที่ท่านว่า ไม่รู้สิกขาบทไหน
ก็ต้องให้รู้ ไม่รู้ก็ต้องไต่ถามท่านผู้รู้ให้รู้ ท่านอย่าเหลือเกิน ที่นี้ถ้าหากว่าเราไปรู้
ตามสิกขาบทอยู่ข้างนอก เราจะไม่รู้เท่าอาบัติ เช่นว่า ท่านอาจารย์เภา พระเถระ
ในสมัยก่อน อยู่ลพบุรี วัดเขาวงกต วันหนึ่งก็มีมหาดวงค์หนึ่งเป็นลูกศิษย์มา
นั่งอยู่ แล้วก็มีโยมผู้หญิงมาถามว่า “ท่านหลวงพ่อดิฉันจะนำท่านไปไหน ท่าน
จะไปไหม”

ท่านหลวงพ่อก็อีกเเคย มหาดวงค์นั้นนั่งอยู่ใกล้ๆ ก็นึกว่าท่านอาจารย์เภา
ไม่รู้เรื่อง ไม่ได้ยิน ก็เลยว่ “หลวงพ่อดิฉันจะนำท่านไปไหน เขาจะ
นิมนต์ไปเที่ยวที่โน้น”

ท่านก็ว่า “ไฉน”

โยมก็พูดว่า “หลวงพ่อกำลังจะไปหรือเปล่า”

ท่านก็เฉย ไม่พูด เลยไม่ได้เรื่อง ท่านไม่รับปาก เมื่อโยมผู้หญิงกลับไป แล้ว ท่านมหา ก็ว่า “หลวงพ่อกำลังจะไปหรือเปล่า”

ท่านก็ว่า “โอ้ มหา ท่านรู้หรือเปล่า รู้ไหม คนที่มาเมื่อก็มีแต่ผู้หญิงทั้งนั้น จะชวนเดินทางร่วมกันกับพระ นี่คุณจะไปรับปากกับเขาทำไม ให้เขาชวนข้างเดียว นั้นก็ไม่ใช่อะไร เมื่อเราอยากจะไปเราก็ไปได้ เพราะเราไม่ได้ชวนเขา เขาชวนข้างเดียว”

ท่านมหา ก็เลยนั่งคิด “อ้อ เราเสียคนเหลือเกินนะ”

ผู้หญิงชวนพระเดินทาง แล้วเดินทางร่วมกันไปโน้นไปนี้ อย่างนี้ ท่านว่า ชวนกันเดินทางร่วมกับผู้หญิง ถึงไม่ใช่สองต่อสอง มีแต่ผู้หญิง ท่านว่าผิดทั้งนั้น เป็นอภิปาจิตตีย์

แล้วก็อีกเรื่องหนึ่ง เอกภพเกิดขึ้นมาที่วัดเขาวงกตนี้ คนเอาเงินมาถวาย ท่าน ท่านก็รับ พอเอาใส่ถาดมา ท่านก็ยื่นผ้าเช็ดหน้าไปรับ ท่านก็จับผ้าเช็ดหน้า เมื่อเขาจะเอาถาดมาวาง ท่านก็ขยับมือออกจากผ้าเช็ดหน้าอย่างนี้ ไม่ให้ติดผ้าเช็ดหน้า นี่อย่างนี้เป็นต้น เงินก็ทิ้งไว้ที่เตียง รู้แล้วไม่สนใจลูกหนีไป คือในพระวินัยท่านว่า ถ้าเราไม่ยินดีแล้วไม่บอกเขาก็ได้

ถ้าหากว่าเรายินดี “โยมอันนี้ไม่สมควรแก่พระ” นี่บอกเขาเสีย ถ้าเราไม่ยินดีจริงๆ ไม่บอกก็ได้ พอวางบูบก็ลุกไปเลย ถ้าเรามีความยินดีต้องห้ามเขาเสียในสิ่งที่มันผิดอย่างนี้เป็นต้น ถ้าท่านรู้จักท่านก็ลุกไปจริงๆ อันนี้อาจารย์กับลูกศิษย์อยู่ด้วยกันตั้งหลายปีไม่ค่อยรู้เรื่องกัน อันนี้แน่ ข้อปฏิบัติของท่านอาจารย์ภาเล็กๆ น้อยๆ ผมก็ไปสืบแสวงหาพิจารณาอยู่หลายอย่าง

ฉะนั้น พระวินัยนี้มันเป็นของที่ทำให้บางคนสีกก็ได้ เมื่ออ่านหนังสือพระวินัยไป เออ โพลขึ้นมาแล้วตรงนั้นมันจะยันไปโน่น จะเอาอดีตมาโยง การบวชของเรามันจะถูกไหมหนอ อุปัชฌาย์ของเราจะบริสุทธิ์หรือเปล่า พระหัตถบาสเราก็ไม่มีใครสนใจในพระวินัยเลย นั่งรู้จักหัตถบาสกันไหม การสวดนาคจะถูกต้องหรือเปล่า อย่างนี้ มันค้นมันคิดไป โบสถ์ที่เราบวชนั้น ถูกต้องดีหรือเปล่า โบสถ์น้อยๆ อย่างนี้ สงสัยไปหมด ตกนรกทั้งนั้นแหละ มันตกเพราะเราไม่รู้จัก

อย่างนั้นกว่าจะมีอุบายแก้ไขจิตใจของตนนี่ลำบากมาก ต้องใจเย็นๆ ผลุนผลันเกินไปก็ได้ จะเย็นเกินไปจนไม่รับพิจารณาเหตุผลนี้ก็ไม่ได้ ผมมองจนเกือบจะสีกแล้วจริงๆ เพราะว่าเห็นความบกพร่องในการกระทำในการปฏิบัติของครูบาอาจารย์สารพัดอย่าง ร้อน นอนไม่ได้เลย บาปจริงๆ บาปด้วยความสงสัยสงสัยเท่าไรก็ยิ่งภาวนาไป ยิ่งทำความเพียรไป สงสัยที่ไหนก็ทำมันไปเรื่อยๆ ที่นั่นปัญญามันก็เกิด ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมาเรื่อยๆ ความเปลี่ยนแปลงนั้นไม่รู้ว่าจะพูดให้ใครฟังได้ เปลี่ยนแปลงจนมันไม่สงสัยอะไร ไม่รู้มันเปลี่ยนแปลงโดยวิธีอะไร ถ้าเราไปพูดให้คนอื่นฟังเขาคงไม่รู้เรื่องเหมือนกัน

ดังนั้น จึงได้มาระลึกถึงคำสอน ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ วิญญูชน รู้เฉพาะตนเองอย่างนี้ มันก็เกิดขึ้นมาในขณะที่มันเป็นอย่างนั้น เรื่องปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้

เรื่องที่เราได้ศึกษาพระธรรมวินัยนั้นก็จริงอยู่ แต่มันก็ศึกษานอกๆ เราไม่ปฏิบัติ ถ้ามาปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจัง มันสงสัยไปหมดทุกอย่าง แต่ก่อน

อาบัติทุกกฏไม่รู้เรื่อง ไม่รับฟังอะไรทั้งนั้น เมื่อมาเข้าใจธรรมะจริงๆ แล้วถึงข้อปฏิบัตินี้ละ อาบัติทุกกฏนี้กลายมาเป็นปาราชิกเลย

สมัยก่อนนี้อาบัติทุกกฏไม่เป็นอะไร มันเล็กๆ น้อยๆ คิดอย่างนี้ ตอนเย็นๆ มาแสดงอาบัติแล้วก็หายเท่านั้น แล้วก็ไปทำใหม่อีก นี่การแสดงอาบัติอย่างนี้เรียกว่ามันยังไม่บริสุทธ์ คือมันไม่หยุด มันไม่ตกลง มันไม่สังวรสำรวมต่อไปทำอีกก็เป็นอีกอยู่เรื่อยๆ อย่างนี้ **ความรู้ตามความเป็นจริงไม่มี การปล่อยวางมันก็ไม่มี**

ความเป็นจริงนั้นมันก็พูดยากเหมือนกัน อาบัตินี้ถ้าพูดตามธรรมะตามความจริง ไม่จำเป็นที่จะต้องแสดงมันแล้ว ถ้าหากว่าเห็นความบริสุทธ์ใจของตนนั้นแหละ ไม่ได้สงสัยอะไรทั้งสิ้น มันก็ขาดไปเท่านั้นแหละ ที่เรายังไม่บริสุทธ์คือเราสงสัยอยู่ วิจิกิจฉาอยู่ลังเลอยู่นั่นเอง ยังไม่บริสุทธ์แท้ มันจึงตกลงไม่ได้ไม่เห็นตัวของตัวเอง มันเป็นในทำนองนี้ คือศีลเรานี้เอง ไม่ใช่อื่นหรอก พระวินัยก็คือรั้วนั่นเอง เหมือนรั้วที่จะให้เราพ้นจากความผิดต่างๆ ต้องพิถีพิถันหน่อยนะ อันนี้

เรื่องพระวินัยนี้ ถ้าหากว่ามันไม่เห็นในใจของตนมันก็ยาก ในเวลาก่อนมาอยู่วัดป่าพงหลายสิบปี ผมก็ตั้งใจจะทิ้งเงินทั้งพระราชก่อนพระราชเลย ตัดสินใจไม่ได้ ในที่สุดผมเลยคิดว่าเอากระเป๋าสตางค์เงินเดินลงมา พบมหาองค์หนึ่ง เดี่ยวนี้อยู่วัดระฆังเคยไปกับผม แล้วทิ้งกระเป๋าสตางค์ให้

“นิ่มหา เงินนี้ท่านเป็นพยานให้ผมด้วย ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ผมจะไม่หยิบ ผมจะไม่จับ ถ้าผมไม่ลืมนะ ให้ท่านเป็นพยานให้ผมด้วย นิมนต์เถอะท่าน เอาไปเถอะ เอาไปเรียนหนังสือเถอะ”

ท่านมหาที่ไม่อยากหยิบกระเป๋าสตางค์ อาย “ท่านอาจารย์ทำไมจึงทิ้งสตางค์หลายร้อยหนอ” ท่านก็ไม่สบายใจ

“ไม่ต้องเป็นห่วงผมหรอก ผมเลิกแล้ว ตกลงกันแล้วเมื่อคืนนี้ ตกลงแล้วครับ”

ตั้งแต่ท่านมหาเอาไปแล้วก็เหมือนผมตายไปจากท่านแล้ว พุดอะไรก็ไม่รู้เรื่องกันหรอก ท่านยังเป็นพยานอยู่ทุกวันนี้ ไม่เคยทำ ไม่เคยแลกไม่เคยเปลี่ยน ไม่เคยอะไรต่ออะไรเรื่อยมา อะไรต่างๆ ก็สำรวมอยู่ มันก็เหมือนกับไม่มีอะไรจะผิด แต่มันกลัวเสมอแหละ แล้วการภาวนาทางในเราก็ภาวนาไปเรื่อยๆ ส่วนนั้นเราไม่ต้องการแล้ว เหมือนอย่างกับยาพิษนี่ เราเห็นแล้วว่า เอาให้คนกินก็ตาย เอาให้สุนัขกินมันก็ตาย เอาให้อะไรกินมันก็ตาย เป็นอันตรายทั้งนั้น ถ้าเราเห็นชัดอย่างนั้น แม้จะยืน จะเดิน จะนั่ง จะนอน เราก็รู้สึกเลยว่าอย่าไปกินยาพิษอันนั้น เพราะเราเห็นโทษมันชัดอย่างนี้ เลยไม่เป็นของยาก

อาหารการขบการฉันที่เขามาถวาย อะไรต่างๆ ที่สงสัย ไม่เอา แม้มันจะมีอะไรดีเลิศประเสริฐเท่าไรก็ไม่เอาเสียแล้ว ยกตัวอย่างง่ายๆ ปลาต้มอย่างนี้ ถ้าเราอยู่ในป่าไปบิณฑบาตเขาใส่ปลาต้มให้เป็นห่อ มีแต่ปลาต้มห่อเดียวเท่านั้น มาเปิดดูเป็นปลาต้มไม่สุก ก็เลยเอาทิ้ง ฉันทัวเปล่าๆ ดึกว่า มันไม่กล้าลวง อย่างนั้นจึงเรียกว่าจิตมันเห็นพระวินัยนั้นมันก็ง่ายขึ้น

พระสงฆ์จะเอาอะไรให้ เครื่องบริวาร จะเป็นบาตร จะเป็นมิดโกน จะเป็นอะไรต่างๆ ผมไม่เอา ถ้าไม่เห็นว่าเป็นเพื่อนด้วยกันสหธรรมิกอันเดียวกัน ไม่เอาทำไม ก็คนไม่สังวรสำรวม เราจะเชื่อได้ไหม มันก็ทำผิดต่างๆ ได้ทั้งนั้น คนไม่สังวรสำรวมนี้ มันไม่เห็น มันก็เป็นไปได้แบบนี้ ความเห็นมันก็ลึกลงไปอย่างนั้น

ฉะนั้น มันจึงเป็นเหตุให้พวกสหธรรมิกทั้งหลายมอง “ท่านองค์นั้นไม่เล่นกับเพื่อน ไม่เข้าสังคม” ไม่อะไรต่ออะไร ผมก็เฉยเสีย “เออ คอยสังคมกันที่ตายเถอะ ที่จะตายมันอยู่สังคมอันเดียวแหละ” นึกไว้ในใจอย่างนี้ อยู่อย่างนี้เรื่อยมาด้วยความอดทนมากที่สุด เลยเป็นคนพูดน้อย ใครมาพูดก้าวท้าวถึงการปฏิบัติของเรา ก็เฉยๆ ทำไม่ถึงเฉย คือพูดแล้วเขาก็ไม่รู้จัก ไม่รู้การปฏิบัติ อย่างพระไป

พิจารณาจากศพนี้ บางคนก็ว่า “อย่าไปฝังท่านเลย เอาใส่ย่ามอย่าบอกท่าน อย่าให้ท่านรู้ว่าใส่ย่าม”

“เออ โยมรู้ไหมว่าพระเป็นหรือพระตาย พระนี้โยมเห็นว่าพระเป็นหรือพระตายแล้ว ไม่ใช่เรียกสุราน้ำหอม มันจะเป็นน้ำหอมหรือ มีแต่โยมเท่านั้นแหละ อยากจะกินเหล้าก็ว่าเป็นน้ำหอม ก็พากันกิน มันก็เป็นบ้าทั้งนั้นแหละ ไม่รู้เหล้ามันเป็นแบบนี้”

ตรงนะ ฟังตัวเองตรงอย่างนี้ ไม่อย่างนั้นพระวินัยนี้ลำบาก ต้องเป็นคนมักน้อย ต้องเป็นคนสันโดษ จะต้องเป็นคนเห็น เห็นถูกจริงๆ

ไปอยู่สระบุรี เราเข้าไปพักอยู่กับวัดบ้านเขา อาจารย์องค์นั้นก็เสมอพรรษาไปบิณฑบาตมาร่วมกัน เอาบาตรมาตั้ง โยมเอาปิ่นโตขึ้นมาบนศาลา เอาไปวาง พระก็ไปเอามา มารวมกันก็มาเปิดปิ่นโต จัดปิ่นโต ปิ่นโตเรียงกันยาวไปทางโน้น แล้วพระก็ไปรับประเคน ก็เอานิ้วมือไล่ปิ่นโตทางนี้ ปิ่นโตนั้นไปทางโน้น โยมเขาก็เอามือไล่ปิ่นโตทางนั้น เอาแล้วพอแล้วก็จับมาถวายพระให้พระฉัน

ไปกับผมประมาณสักห้าองค์ ไม่ฉัน ไปบิณฑบาตมาก็มีแต่ข้าว นั่งรวมกันฉันแต่ข้าว ไม่มีใครกล้าฉันอาหารปิ่นโต เราก็อยู่อย่างนี้เรื่อย ๆ

วันหนึ่ง ท่านอาจารย์ท่านก็เดือดร้อนเหมือนกัน คงจะมีลูกศิษย์ท่านไปพูดให้ฟัง “พระอาคันตุกะเหล่านี้ไม่ฉันอาหารเลย ไม่ฉัน ไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร” ท่านก็มีความเดือดร้อนขึ้น ผมก็มีเวลาอยู่นั้นตั้งหลายวัน จำเป็นต้องไปกราบเรียนท่านสมภารวัด

บอกว่า “ท่านอาจารย์ ผมขอโอกาสเถอะนะ ในเวลานี้ผมมีธุระที่จะพักพิงบารมีท่านอยู่สักหลายวัน แต่ถ้าอยู่วัดนี้ บางทีก็ท่านอาจารย์จะระแวงระวังหลายอย่างเหมือนกัน ทั้งพระภิกษุสามเณรทุกองค์ เพราะทำไมผมจึงไม่ฉันอาหารที่โยมเอามากๆ ผมจะขอเรียนให้อาจารย์ฟัง ผมไม่มีอะไรครับ ที่ผมไม่ฉัน

นั้นนะ ผมได้รับการประพจน์ปฏิบัติมานานแล้ว การรับประเคนนะครับ ที่โยมมาวางไว้ พระไปเปิดปิ่นโตปลดสาย เปิดปิ่นโตแล้วก็เอาปิ่นโตซ้อน เอามาวางไว้แล้วก็ให้เณรมาถวาย อันนี้ผมเห็นว่ามันผิด มันเป็นทุกกฎแล้ว คือไปลบไปคลำไปจับต้องของยังไม่ได้ประเคน มันเสียหายทั้งนั้น ตามพระวินัย พระทุกองค์ฉันนะเป็นอาบัติหมดเลย ข้อนี้เองครับ มีใช้รังเกียจใครทั้งนั้น ที่ผมมาเรียนท่านอาจารย์วันนี้มีใช้จะห้ามให้ลูกศิษย์ลูกหาว่าท่านไปทำ มีใช้ ผมมาเล่าความบริสุทธิ์ให้ฟังเพราะว่าผมจะมีเวลาอยู่ในที่นี้หลายวัน”

ท่านก็ยกมือขึ้น “สาธุ ดีมากทีเดียว ผมไม่เคยเห็นพระที่รักษาซึ่งอาบัติทุกกฎในสระบุรี ไม่มีแล้วครับ มันจะมีก็นอกจังหวัดสระบุรี ผมขออนุโมทนาสาธุการเลยครับ ผมไม่มีอะไร ดีแล้ว”

รุ่งขึ้นเช้า เข้าไปบิณฑบาตกลับมารวมกัน พระไม่เข้าไปใกล้เลยที่นี่ มีแต่โยมเข้ามาถวาย เพราะกลัวพระไม่ฉันจังหัน แต่วันนั้นมาพระเณรท่านก็กลัวท่านจะยืน จะเดิน จะนั่ง ก็ลำบากคับแคบใจ ผมก็เลยเปิดเผยให้เข้าใจกันดีทุกองค์ รู้สึกว่าพระเณรที่นั่นกลัวมาก เข้าในกุฏิปิดเงียบสงบเลย ไม่มีเสียง สองวันสามวันผมพยายามตีกะท่าน เพราะท่านกลัว อาย นี่มันเป็นอย่างนี้ จะต้องไปพูดอะไรให้รู้เรื่อง เราไม่มีอะไรจริงๆ

เราจะพูดว่าฉันจังหันไม่พอ หรือเราจะเอาอาหารอะไรๆ ไม่พูด เพราะอะไรก็เราเคยอดอาหารมาเจ็ดวัน แปดวัน ก็เคยมาแล้ว สองวันสามวันเราเคยมาแล้ว อันนี้มีข้าวเปล่าๆ ฉัน มันไม่ตายหรอก

ที่มันมีกำลังก็คือที่เราปฏิบัติ ที่รับโอวาทรับธรรมะที่ได้ปฏิบัติแล้ว คิดว่าทำตามพระพุทธเจ้าองค์เดียวเท่านั้นแหละ ไปตรงนั้น ใครทำอย่างนี้ ไปตรงนี้ ไม่เล่นกับใครแล้วพยายามที่สุดอย่างนี้ นี่ก็เพราะว่ามันรักตัวเอง รักข้อประพจน์ปฏิบัติ

คนไม่รักษาพระวินัย คนไม่ภาวนา กับคนภาวนาอยู่ด้วยกันไม่ได้ มันต้องแยกกันเลย มันไปด้วยกันไม่ได้ อันนี้ก็เป็นของที่สำคัญ ผมก็^๑ไม่รู้เรื่องเหมือนกันสมัยก่อน เป็นครูเป็นอาจารย์ของเขาสอนมันอย่างนั้น แต่เรา^๒ไม่ได้ ปฏิบัติเสียหายคนละ มันเสีย เมื่อมาพิจารณาดีๆ โอ้ย มันไกลกันฟ้ากับดินเลย ความเห็นของเราละ

ดังนั้น คนเราจะไปตั้งสำนักวิปัสสนาทำกรรมฐานอยู่ในป่า อย่าเลย ถ้าไม่รู้เรื่องอย่าไปเลย ยิ่งร้าย เราก็เข้าใจว่าไปอยู่ในป่ามันจะสงบ เนื้อในของการปฏิบัติ^๓นั้นไม่รู้จัก บางคนก็ไปถากหญ้าเอาเอง บางคนก็ไปทำอะไรเอาเองสารพัดอย่างวุ่นวาย พอผู้^๔ที่รู้จักการประพฤติปฏิบัติเขามองดูเห็นแล้วไม่เอา มันไม่เจริญ อย่างนั้นมันไม่เจริญ จะไปตั้งอยู่ป่าที่สงบขนาดไหน มันเจริญไม่ได้ คือมันทำไม่ถูก

เห็นท่านอยู่ป่าก็ไปอยู่ป่าอย่างท่าน มันก็ไม่เหมือน ห่มจีวรก็ไม่เหมือน สีจีวรก็ไม่เหมือน ขบฉันอะไรมันก็ไม่เหมือนทั้งนั้นแหละ คือมันไม่ได้ฝึกไม่ได้หัดเสียที่ ไม่ค่อยจะเป็นจริง เป็นก็เป็นหลักที่โฆษณาตามโลกเขา ก็เหมือนกับเขา โฆษณาขายยาเท่านั้นแหละ มันไม่ได้ยิ่งไปกว่านั้นหรอก ดังนั้น คนที่ไปตั้งวิปัสสนาใหม่ๆ ไปเรียนรู้วิธีมาก็ไปสอน จิตมันไม่เป็น จิตมันไม่เห็น เดี่ยวก็เลิกเท่านั้นแหละ พังเท่านั้นแหละ เดือดร้อน

ดังนั้น พวกเราไม่ต้องเรียนอะไรกันมาก ดูนวโกวาทเขาว่าอะไรกันบ้าง มันเป็นอย่างไร ศึกษาให้เข้าใจแล้วพิจารณาแล้วก็จำไว้ นานๆ ก็มาราบครูบาอาจารย์ตรงนั้นมันเป็นอย่างไร อันนี้ะท่านจะอธิบายปลีกย่อยให้ฟัง เราก็ศึกษาไปเรื่อยๆ จนกว่าเราจะเข้าใจจริงๆ ในเรื่องพระวินัย.

ถ้าเราปฏิบัติธรรมจนเห็นธรรมแล้ว
สิ่งที่มันผิดเราก็ละมันได้จริงๆ